

(Học sinh làm bài vào giấy kiểm tra)

I. PHẦN ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Làm bạn với AI¹

(trích)

- Lữ Mai -

Đọc phần trích sau:

(Tóm tắt phần đầu truyện: Ông Bội và bà Thư sống trong căn hộ cũ nhuộm màu thời gian. Bà Thư yêu thích chăm cây ở ban công còn ông Bội quan tâm đến công nghệ. Một lần, ông tìm công thức nấu canh chua từ AI khiến bà không hài lòng. Hai ông bà thường giận dỗi nhau vì những chuyện nhỏ nhặt.)

Từ ngày “làm bạn” với AI, ông Bội đam ra nghiện. Quên lịch chơi cờ tướng với mấy ông bạn hưu trí. Hủy hẹn cà phê cùng đám ông Khanh cuối phố. Duy giờ gọi video call cho mấy đứa cháu nội ở nước ngoài ông còn nhớ. Nhưng suốt cuộc chuyện trò, lúc nào cũng AI. “Chúng cháu chán rồi mà ông vẫn nhắc. Rồi cũng chỉ được một thời gian thôi ông ơi!” - thằng cháu đích tôn khẳng định. Chán sao được mà chán, ông nghĩ thầm. Sau mỗi câu hỏi, AI trả lời chỉ trong 2 giây.

“Cháu tôi nói sẽ có lúc con người chán AI, có phải vậy không?” - ông gửi câu hỏi. “Có thể lắm, nhất là khi nó trở nên quá phổ biến và thiếu sự sáng tạo, cảm xúc. AI không thể thay thế được những khoảnh khắc gần gũi, sự thấu hiểu và những kỷ niệm mà con người tạo ra cùng nhau” - AI trả lời.

“Thế AI có chán con người không?” - ông lại hỏi. “AI không có cảm xúc hay ý thức nên không thể chán nản hay thích thú. Tuy nhiên, AI có thể được cải thiện và phát triển theo nhu cầu của con người. Nếu con người không còn sử dụng hoặc không thấy giá trị từ nó, thì có thể nói ra, AI sẽ “ngủ yên” cho đến khi có sự quan tâm trở lại” - AI hồi đáp.

Ông ngửa mặt lên trần nhà, cười sảng khoái. Thông minh, tinh tế đến thế là cùng. “Mình đã chán bao nhiêu thứ rồi mà tất cả đâu có chịu ngủ yên. Thậm chí, mình còn chẳng dám nói ra nữa kia. Chưa kể, AI còn biết cảm ơn, xin lỗi thật ngọt ngào, lịch thiệp. Chả bù cho...” - vừa nghĩ, ông vừa tiếc nuối sao giờ mới biết đến AI. Nghe đâu các cháu nội, cháu ngoại đã “chơi” với AI lâu rồi, còn “nuôi” cả các “con” AI khác nhau rồi chuyện trò, dạy dỗ, huấn luyện gì đó.

(Tóm tắt một đoạn: Bà Thư không hài lòng khi chồng nấu canh chua theo công thức AI, bà cho rằng nấu ăn cần tình cảm và sự tinh tế mà công nghệ không thể thay thế. Dù ông Bội viết thơ làm lành, bà vẫn hoài nghi đó là sản phẩm của AI, bà càng thêm bực dọc.)

Từ ngày ông Bội nghiện AI, bà Thư tránh về nhà.[...] Ông cũng chẳng phàn nàn. Phải trước kia, hễ tới đến chưa cơm nước, bếp lạnh tanh, ông đều nhắc. Thanh thoi hơn nhưng lòng bà càng trĩu xuống, có lúc như người mất hồn. Cây ở ban công chẳng có tay người chăm sóc gầy guộc, quắt queo.

Cuối ngày, bà đẩy cửa vào nhà, bếp sực nức hương thơm bơ sữa. “A, bà đây rồi, nay có trà và bánh flan cho bữa tối nhé!” - ông Bội hỏi, tay còn dính bột trắng xóa. “Lại AI gợi ý và cho công thức ư” - giọng bà lạnh lùng và ông không đáp, vẫn mải mê. “Ông có biết bánh flan không chỉ cần công thức mà phải có tình yêu, sự kiên nhẫn không?” - bà hỏi vọng từ ban công khi đôi mắt đã loáng nước. “Hắn thế! AI cũng bảo như vậy mà! AI còn bảo, cứ chuẩn công thức đã, tình yêu nêm vào sau!” - ông tung tưng.

Bà Thư bật cười, nhưng lòng se thắt tựa cơn gió heo may đang lùa qua khe cửa. Cảm nhận rõ họ ngày càng cách xa. [...]

(Tóm tắt một đoạn: Ông Bội hoảng hốt khi mất kết nối mạng internet, cảm thấy bế tắc vì thiếu vắng AI. Trong nỗi trống trải ấy, ông nhận ra cảm xúc giữa mình và bà Thư đã dần phai nhạt. Sự mất mát không chỉ ở kết nối mạng mà còn là khoảng cách vô hình trong lòng ông.)

Hồ Gươm lấp lánh ánh thu vàng. Mặt nước lặng lẽ tựa một tấm gương soi bóng tháp Rùa. Ông ngồi xuống chiếc ghế cũ. Khung cảnh xung quanh sống động biết nhường nào. Tiếng cười nói rộn ràng của những cặp tình nhân, tiếng bước chân rộn rã trẻ thơ nô đùa nhảy nhót, lá vàng rơi xào xạc bước chân. Cảm

¹ ***Chú thích:** AI (trí tuệ nhân tạo): Tiếng Anh: **Artificial intelligence**, viết tắt: **AI**, đề cập đến khả năng của máy tính thực hiện các nhiệm vụ liên quan đến trí thông minh của con người, như học tập, suy luận, giải quyết vấn đề, nhận thức và đưa ra quyết định.

giác lá đang cất lên những nỗi niềm sâu thẳm. Rằng đã lâu rồi không còn chờ đợi ai, mong ngóng ai, những cuộc chuyện trò lãng đãng trôi vào im lặng.

“Ông Bội! Lâu lắm mới thấy ông ra ngoài!” - ai đó gọi. Ông giật mình ngoái lại. “Mà ông ra đây làm gì?” - giờ thì ông đã nhận ra ông Khanh đang giương mục kính. “Tôi... tôi bị mất wifi” - ông lắp bắp từng lời. Đồng loạt những tiếng cười vang. “Kìa, ông sao vậy? Có nhớ ngày xưa hay ra đây uống trà không?”. Giọng nói thân quen quá, thì ra bà Thư đã đứng đó từ bao giờ. “Ngày ấy thật vui, ông nhỉ? Mà giờ cũng vui” - lời ai hòa trong gió.

Mê say bao kỷ niệm ngày xưa. “Ông nhớ cái lần bọn mình đi ăn kem, hồi đó ông đã thích Thư nên tỏ ra ga lăng lắm, bảo tôi đứng chờ để chạy đi mua kem. Cuối cùng chả thấy kem đâu, ướt như chuột lột!” - chuyện nho nhỏ, vui vui ngày xưa kéo vệt sáng mênh mang trong trí nhớ. “Lúc đó, tôi cầm chiếc ô màu xanh da trời, che vội cho ông ấy” - tiếng bà Thư dịu dàng. “Đúng rồi nhỉ? Sao bà nhớ giỏi thế? Mà chính xác là bà còn tặng tôi cái ô đúng màu ấy vào sinh nhật năm kia” - ông Bội hào hứng hẳn. “Ông cũng nhớ thế còn gì, thế AI có nhớ hộ chúng ta những kỷ niệm này không nhỉ?” - một người bạn hỏi, và tự trả lời: “Không, không bao giờ?”.

Tối hôm ấy, khi sóng wifi được kết nối, ông Bội định mở máy lần cuối với câu hỏi cho AI: “Nếu tôi quên bạn, bạn có buồn không?”. AI đáp: “Niềm vui của bạn là điều quan trọng và quý giá hơn tất cả. Hãy tận hưởng từng khoảnh khắc”.

Một đôi tay quen thuộc choàng qua vai ông, thêm chiếc khăn len đón gió mùa về.

(Nguồn: <https://nhipsonghanoi.hanoimoi.vn/lam-ban-voi-ai-688902.html>)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1 (0,5 điểm). Truyện *Làm bạn với AI* được kể theo ngôi kể nào?

Câu 2 (0,5 điểm). Ghi lại một câu rút gọn trong phần trích sau và cho biết thành phần nào đã bị lược bỏ?

Từ ngày “làm bạn” với AI, ông Bội đam ra nghiện. Quên lịch chơi cờ tướng với mấy ông bạn hưu trí. Hủy hẹn cà phê cùng đám ông Khanh cuối phố. Duy giờ gọi video call cho mấy đứa cháu nội ở nước ngoài ông còn nhớ.

Câu 3 (1,0 điểm). Vì sao từ ngày “làm bạn” với AI, ông Bội lại “nghiện” AI? Điều này ảnh hưởng như thế nào đến mối quan hệ giữa ông và bà Thư?

Câu 4 (1,0 điểm). Trong số những câu trả lời của AI, em ấn tượng với câu trả lời nào nhất? Vì sao?

Câu 5 (1,0 điểm). Phần trích truyện *Làm bạn với AI* đã gửi tới chúng ta nhiều thông điệp ý nghĩa. Hãy ghi lại hai thông điệp mà em tâm đắc nhất.

II. PHẦN VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm)

Viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) phân tích nhân vật ông Bội trong phần trích truyện *Làm bạn với AI* được dẫn ở phần đọc hiểu.

Câu 2 (4,0 điểm)

Sự phát triển mạnh mẽ của trí tuệ nhân tạo (AI) mang đến nhiều cơ hội cũng như thách thức đối với xã hội hiện đại. AI ngày càng thâm nhập sâu vào mọi lĩnh vực của đời sống, tạo nên những chuyển biến đáng kể. Hiện nay, nhiều học sinh đã và đang ứng dụng AI trong học tập.

Vậy trí tuệ nhân tạo (AI) là người bạn đồng hành giúp học sinh tiến bộ trong học tập hay là rào cản hạn chế tư duy độc lập và sự sáng tạo của mỗi học sinh?

Hãy viết bài văn nghị luận xã hội (khoảng 400 chữ) trả lời cho câu hỏi trên.

-----Hết-----

Giáo viên coi kiểm tra không giải thích gì thêm.

Họ và tên học sinh:

Lớp:

PHẦN	CÂU	NỘI DUNG	ĐIỂM
I		ĐỌC HIỂU	4,0
	1 (0,5 điểm)	- Ngôi kể: Ngôi thứ ba	0,5
	2 0,5 điểm)	- HS ghi lại 1 trong 2 câu rút gọn sau: + <i>Quên lịch chơi cờ tướng với mấy ông bạn hưu trí.</i> + <i>Hủy hẹn cà phê cùng đám ông Khanh cuối phố.</i> - Lược bỏ thành phần CN	0,25 0,25
	3 (1,0 điểm)	- Ông Bội nghiệm AI vì trong suy nghĩ của ông: + AI thông minh, trả lời câu hỏi chỉ trong vài giây <u>hoặc</u> AI giúp ông Bội có cảm giác mọi vấn đề được giải quyết dễ dàng (tìm công thức nấu ăn, làm thơ...) + AI tinh tế, biết cảm ơn, xin lỗi + AI mang lại sự mới mẻ, kích thích trí tò mò và niềm hứng thú <u>hoặc</u> ông Bội cảm thấy được lắng nghe, thấu hiểu khi trò chuyện cùng AI. - Mối quan hệ giữa ông Bội và bà Thư: ngày càng xa cách <i>(Lưu ý: với những ý trả lời có chữ <u>hoặc</u>, HS chỉ cần nêu được 1 trong 2 ý)</i>	0,25 0,25 0,25 0,25
	4 (1,0 điểm)	- HS ghi lại 1 trong số những câu trả lời của AI: + <i>“Có thể lắm, nhất là khi nó trở nên quá phổ biến và thiếu sự sáng tạo, cảm xúc. AI không thể thay thế được những khoảnh khắc gần gũi, sự thấu hiểu và những kỷ niệm mà con người tạo ra cùng nhau”</i> + <i>“AI không có cảm xúc hay ý thức nên không thể chán nản hay thích thú. Tuy nhiên, AI có thể được cải thiện và phát triển theo nhu cầu của con người. Nếu con người không còn sử dụng hoặc không thấy giá trị từ nó, thì có thể nói ra, AI sẽ “ngủ yên” cho đến khi có sự quan tâm trở lại”</i> + <i>“Niềm vui của bạn là điều quan trọng và quý giá hơn tất cả. Hãy tận hưởng từng khoảnh khắc”.</i> - Lý giải hợp lý, thuyết phục.	0,5 0,5
	5 (1,0 điểm)	- Công nghệ dù thông minh đến đâu cũng không thể thay thế được tình cảm và sự kết nối thực sự giữa người với người. - Hãy trân trọng kỷ niệm và từng khoảnh khắc ấm áp bên những người thân yêu. <i>(Nếu hs nêu khác với đáp án nhưng phù hợp, GV vẫn cho điểm)</i>	0,5 0,5
II		VIẾT	6,0
	1 (2,0 điểm)	Đoạn văn	
		a. Đảm bảo cấu trúc và dung lượng của đoạn văn. b. Xác định đúng yêu cầu của đề: phân tích nhân vật ông Bội trong phần trích truyện. c. Phân tích nhân vật: cần đảm bảo các yêu cầu sau: *Về nội dung. Làm rõ những đặc điểm của nhân vật ông Bội: - Là một người cao tuổi, quan tâm đến công nghệ, nghiệm AI: + <i>Không ngại tiếp cận cái mới, đặc biệt là trí tuệ nhân tạo.</i> + <i>Sử dụng nó để tra cứu, trò chuyện mỗi ngày, thấy AI vừa thông minh vừa tinh tế.</i> + <i>Xa cách bạn bè và người thân: quên lịch chơi cờ, hủy hẹn cà phê với bạn bè; tình cảm vợ chồng thiếu sự gắn kết.</i> - Bùng tỉnh và nhận ra giá trị của sự kết nối trong cuộc đời thực:	0,25 0,25 0,75

	+ Khi mất kết nối mạng, ông Bội cảm thấy hoang mang và nhận ra khoảng trống trong lòng. + Cuộc gặp gỡ bạn bè, những kỷ niệm xưa giúp ông hiểu rằng AI không thể mang lại những cảm xúc chân thật. + Ông trở về với sự kết nối tình cảm trong cuộc đời thực, trân trọng từng phút giây bên bạn bè và người thân. - Có thể mở rộng, liên hệ với nhân vật trong tác phẩm khác có nét tương đồng hoặc khác biệt. *Về nghệ thuật: + Cốt truyện, ngôi kể... + Nhân vật được khắc họa sinh động qua hành động, ngôn ngữ, ý nghĩ, tâm trạng,...; nghệ thuật miêu tả tâm lý nhân vật tinh tế, sâu sắc. - Ý nghĩa của hình tượng nhân vật; rút ra thông điệp, bài học: + Ông Bội là hình ảnh của những người cao tuổi trong thời đại công nghệ số, ông cũng chịu sự tác động sâu sắc của trí tuệ nhân tạo. Ông khám phá ở AI rất nhiều điều mới mẻ, hấp dẫn, thú vị nhưng đồng thời cũng phải đối diện với không ít thách thức, rào cản. + Dù trí tuệ nhân tạo phát triển đến đâu thì những giá trị cốt lõi như sự thấu hiểu, yêu thương và kết nối thực sự giữa người với người vẫn là điều quan trọng nhất. <i>(Lưu ý: HS có thể triển khai ý một cách linh hoạt, có trích dẫn bằng chứng từ văn bản, có phân tích, đánh giá...)</i>	
	d. Chính tả, ngữ pháp: không mắc lỗi chính tả, ngữ pháp tiếng Việt.	0,25
	e. Sáng tạo: Đoạn văn viết sâu sắc, có cảm xúc.	0,25
2	Bài văn	
(4,0 điểm)	a. Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận Mở bài nêu được vấn đề, thân bài triển khai được vấn đề, kết bài khái quát được vấn đề.	0,5
	b. Xác định đúng vấn đề nghị luận: Trí tuệ nhân tạo (AI) là người bạn đồng hành giúp học sinh tiến bộ trong học tập hay là rào cản hạn chế tư duy độc lập và sự sáng tạo?	0,5
	c. Triển khai vấn đề nghị luận: Học sinh triển khai vấn đề nghị luận theo từng luận điểm bằng các lí lẽ và bằng chứng thuyết phục. *Giải thích: Ý 1: Trí tuệ nhân tạo (AI) là người bạn đồng hành giúp học sinh tiến bộ trong học tập: - AI (trí tuệ nhân tạo): Tiếng Anh: Artificial intelligence, viết tắt: AI, đề cập đến khả năng của máy tính thực hiện các nhiệm vụ liên quan đến trí thông minh của con người, như học tập, suy luận, giải quyết vấn đề, nhận thức và đưa ra quyết định. - Người bạn đồng hành: người ở bên, hỗ trợ và giúp đỡ. - Tiến bộ trong học tập: là sự cải thiện về kiến thức, kỹ năng... theo hướng tích cực. Ý 2: Là rào cản hạn chế tư duy độc lập và sự sáng tạo của mỗi học sinh: - Rào cản: chướng ngại, vật cản hoặc yếu tố ngăn trở khiến cho việc phát triển hoặc đạt được mục tiêu trở nên khó khăn hơn. - Tư duy độc lập và sáng tạo: Là khả năng tự suy nghĩ, tự giải quyết vấn đề; đưa ra ý tưởng mới mẻ và độc đáo. => Ý nghĩa chung: Câu nói muốn mọi người cùng suy ngẫm về việc sử dụng AI trong học tập. Liệu AI có thực sự giúp chúng ta học giỏi hơn, phát triển tư duy tốt hơn, hay sẽ khiến mỗi học sinh thụ động, lười suy nghĩ, giảm khả năng sáng tạo và tư duy độc lập? => Nêu quan điểm của bản thân: Có thể đồng tình với ý 1 hoặc ý 2. Cũng có thể kết hợp cả 2 ý.	2,5

	*Bàn luận vấn đề (kết hợp lý lẽ và bằng chứng): - Là người bạn đồng hành giúp học sinh tiến bộ trong học tập: + Hỗ trợ học sinh tiếp cận nguồn tài liệu phong phú, nhanh chóng và chính xác. + Giúp cá nhân hóa việc học, hỗ trợ giải đáp thắc mắc, cải thiện kết quả học tập. + Có nhiều ứng dụng, phần mềm hữu ích, giúp học sinh rèn luyện kỹ năng tự học. - Là rào cản hạn chế tư duy độc lập và sự sáng tạo: - Khi sử dụng công cụ AI, học sinh dễ dàng lệ thuộc vào chúng, dẫn đến việc giảm khả năng tự suy luận và khám phá. - AI hoạt động theo các thuật toán đã được lập trình sẵn, nó đưa ra những câu trả lời khuôn mẫu, khiến cho học sinh lười tư duy để tìm ra những ý tưởng mới mẻ và sáng tạo. - Nhiều học sinh lợi dụng AI để sao chép bài, sao chép ý tưởng, từ đó hình thành thói quen học thụ động, đối phó. - Việc lệ thuộc vào AI khiến học sinh mất đi khả năng tự giải quyết vấn đề và giảm năng lực sáng tạo. *Mở rộng, trao đổi với những ý kiến trái chiều hoặc ý kiến khác để có cái nhìn toàn diện: - AI là “người bạn đồng hành” nhưng không có nghĩa là AI làm thay học sinh tất cả mọi việc. Những thông tin mà AI cung cấp không phải lúc nào cũng chính xác mà cần phải có sự kiểm chứng từ người học. + Một “người bạn đồng hành” thực sự phải có sự thấu hiểu, chia sẻ cảm xúc với học sinh. Còn AI chỉ có thể đưa ra câu trả lời dựa trên dữ liệu, nhưng không thể cảm nhận niềm vui, nỗi buồn hay khó khăn của học sinh. + AI có thể giúp giải bài tập, nhưng không thể giúp rèn luyện ý chí, sự kiên trì của học sinh khi gặp khó khăn trong học tập. - AI không phải là rào cản mà ngược lại, nó là công cụ giúp học sinh tư duy sâu hơn, sáng tạo hơn và phát triển khả năng phản biện. Điều quan trọng là học cách sử dụng AI một cách chủ động, thay vì chỉ phụ thuộc vào nó. Người làm chủ công nghệ sẽ biết tận dụng AI để học tốt hơn. => Công nghệ là công cụ, tư duy là cốt lõi. Cần kết hợp cả công nghệ và trí tuệ con người để phát triển toàn diện. *Khẳng định lại quan điểm cá nhân đã trình bày và liên hệ, rút ra bài học cho bản thân: - AI có thể là người bạn đồng hành hữu ích nếu biết sử dụng đúng cách, nhưng cũng có thể trở thành rào cản nếu lạm dụng, phụ thuộc vào nó. - Để phát triển tư duy, năng lực sáng tạo, học sinh cần chủ động, sáng tạo trong học tập, không phụ thuộc hoàn toàn vào AI. - HS liên hệ, nêu những việc làm cụ thể, đặc biệt là cách sử dụng AI trong quá trình tự học.	
	d. Chính tả, ngữ pháp Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt.	0,25
	e. Sáng tạo Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận, có cách diễn đạt mới mẻ, thuyết phục.	0,25
	(Lưu ý: GV chấm điểm linh hoạt trên bài làm cụ thể của học sinh, tôn trọng suy nghĩ riêng của HS. Không cho điểm với những bài làm lạc đề hoặc có suy nghĩ lệch lạc, tiêu cực)	

